کارنامه ۸ ساله

این زخم‌های عمیق

تداوم روند افزایشی طلاق و کم‌رغبتی به ازدواج، وضعیت نگران کننده هزاران کودک کار، افزایش سرقت‌های خرد، کاهش سن اعتیاد و بحران افزایش حاشیه‌نشینی؛ این‌ها فقط ۵ آسیب مهم اجتماعی است که دولت جدید باید برای مدیریت آن چاره‌اندیشی فوری کند

مصطفی عبدالهی

در دومین گزارش از سلسله گزارش‌های بررسی عملکرد دولت‌های یازدهم و دوازدهم، این‌بار به سراغ حوزه آسیب‌های اجتماعی رفته‌ایم. ازدواج و طلاق، اعتیاد، کودکان کار، سرقت‌های خُرد و حاشیه‌نشینی، ۵ مسئله اجتماعی منتخب ما برای این گزارش است که وضعیت امروز آن‌ها را با شرایط یک دهه قبل بررسی کرده‌ایم. منابع آماری ما برای این گزارش مرکز آمار ایران، پژوهش‌های علمی و اظهارنظرهای رسمی مسئولان است که طی این سال‌ها در رسانه‌های مختلف منتشر شده‌است. البته تردیدی نیست که آسیب‌های اجتماعی هم تنوع و تعدد بیشتری دارد و هم تحلیل و بررسی دقیق‌تر آن، نیازمند بررسی و پژوهش‌های بیشتر است، با این حال می‌توان از دل اطلاعات و گزارش‌های موجود، سیمایی از وضعیت فعلی آن را ترسیم کرد. تلخی این گزارش، افزایش همه آسیب‌های مورد اشاره طی سال‌های اخیر است و نکته مهم این که بدون شک، یک عامل مهم آن تشدید مشکلات اقتصادی بوده است. به همین دلیل به نظر می‌رسد دولت آینده نیز برای مدیریت وضعیت بحرانی این آسیب‌ها، باید قبل از همه علت اصلی این بیماری را درمان کند.

■ آمار نگران کننده طلاق و بی‌میلی به ازدواج

هشت سال اخیر به ویژه ۴ سال گذشته را به دلیل چالش‌های اقتصادی، می‌توان دوره‌ای نگران کننده برای حوزه ازدواج و طلاق دانست که به نظر می‌رسد تبعات آن در سال‌های پیش‌رو نیز ادامه خواهد داشت. در این سال‌ها آمار ازدواج همواره روند کاهشی داشته و تعداد طلاق‌ها نیز با نوسانی جزئی مدام بیشتر و بیشتر شده‌است.

* اگرچه در آمار طلاق و ازدواج، مولفه‌هایی همچون رشد جمعیت دخیل است اما «نرخ طلاق به ازدواج» می‌تواند تصویری گویا برای بررسی روند این حوزه باشد. طبق محاسبات مرکز آمار، نرخ طلاق به ازدواج (تعداد طلاق به ازای هر ۱۰۰ ازدواج) طی سال‌های گذشته همواره روند صعودی داشته است؛ از نرخ ۲۶/۱ درصد در سال ۹۵، به ۲۹/۶ درصد در سال ۹۶ رسیده و در سال‌های ۹۷ و ۹۸ نیز به ترتیب ۳۲ و ۳۳ درصد بوده است.

* ۳۳ درصد جوانان حتی با وجود پیدا شدن فرد مناسب و فراهم بودن شرایط اقتصادی تمایلی به ازدواج ندارند.

* در زمینه ازدواج و طلاق باید به برخی آسیب‌های جانبی همچون بالا رفتن سن ازدواج (رسیدن میانگین سن ازدواج پسران به ۲۹/۷ سال و دختران به ۲۴/۸ سال)، افزایش آمار مجردان قطعی (یک میلیون مجرد بالای ۳۵ سال به اضافه بیش از ۴ میلیون زن و مرد مجرد مانده بعد از طلاق) و... اشاره کرد.

سال	تعداد ازدواج	درصد تغییر نسبت به سال قبل	تعداد طلاق	درصد تغییر نسبت به سال قبل
۹۲	۷۷۴/۵۱۲	-٪۶	۱۵۵/۳۶۹	+٪۳
۹۳	۷۲۴/۳۲۴	-٪۶	۱۶۳/۷۶۵	+٪۵
۹۴	۷۰۰/۸۸۰	-٪۳	۱۷۴/۳۰۲	+٪۶
۹۵	۶۷۰/۴۸۵	-٪۴	۱۷۵/۲۹۸	+٪۰/۵
۹۶	۶۰۹/۹۰۰	-٪۹	۱۸۰/۲۶۴	+٪۲
۹۷	۵۵۲/۸۹۴	-٪۹	۱۷۶/۹۲۲	-٪۱
۹۸	۵۳۰/۲۲۵	-٪۴	۱۷۴/۸۳۱	-٪۱
۹۹	-	+٪۴/۶	-	+٪۳/۶

* هنوز ثبت احوال آمار رسمی سال ۹۹ را اعلام نکرده، اما طبق گزارش وزارت ورزش و جوانان در سال گذشته میزان ازدواج‌ها بعد از ۱۷ سال، از روند نزولی خارج شده که به اذعان کارشناسان، وضعیت کرونایی و حذف هزینه‌های غیرضروری از ازدواج، عامل اصلی آن بوده‌است؛ اما روند طلاق صعودی بوده و ۳/۶ درصد افزایش یافته‌است.

■ بحرانی شدن وضعیت اعتیاد با شیوع مخدرهای صنعتی

اگرچه سال‌هاست در آمارهای رسمی، تعداد معتادان در کشور ۲/۸ میلیون نفر اعلام می‌شود اما این تعداد فقط مربوط به مصرف‌کنندگان مستمر موادمخدر است و به گفته سردار مومنی دبیر کل ستاد مبارزه با موادمخدر، ۱/۶ میلیون نفر هم مصرف‌کننده تفننی هستند که در جمع می‌شود ۴/۴ میلیون معتاد؛ هرچند که کارشناسان آسیب‌های اجتماعی با توجه به شیوع بالای مصرف موادمخدر صنعتی در کشور، تعداد معتادان به موادمخدر سنتی و صنعتی را در مجموع بیشتر از این‌ها می‌دانند. با وجود برخی طرح‌ها و برنامه‌های دولتی و انتظامی و قضایی طی سال‌های اخیر، همچنان وضعیت اعتیاد در کشور بحرانی به نظر می‌رسد و برخی اطلاعات و آمارها، هشداری جدی در این زمینه است:

* بر مبنای نرخ رشد جمعیت در سه دهه گذشته، کف نرخ رشد اعتیاد سه برابر نرخ رشد جمعیت بوده است. (به نقل از علی هاشمی، دبیر کل پیشین ستاد مبارزه با موادمخدر)

* گزارش‌ها نشان می‌دهد، تنها در دهه ۶۰ کاهش شیوع مصرف و پایین نیامدن سن اعتیاد را داشته‌ایم، اما دهه‌های ۷۰، ۸۰ و ۹۰ شیوع مصرف موادمخدر رشد داشته‌است.

* سن اعتیاد (میانگین سنی معتادان) در کشور حدود ۲۴ سال است اما حقیقت تلخ این که به گفته مدیرعامل موسسه مطالعات و تحقیقات زنان، سن اعتیاد به رده سنی زیر ۱۵ سال کاهش یافته و دختران و زنان را نیز درگیر کرده که این مسئله بسیار نگران کننده است. بدتر از آن این که، سن مصرف دخانیات و قلیان در کشور هم به ۱۳ سال رسیده‌است.

* جمع‌آوری معتادان متجاهر و کارتن‌خواب برای ترک اجباری در کمپ‌ها، در یک سیکل معیوب گرفتار است که هم سازمان بهزیستی و هم نیروی انتظامی را دچار مشکل کرده‌است.

* طبق اعلام ستاد مبارزه با موادمخدر سالانه حدود چهار تا پنج هزار نفر در کشور به دلیل مصرف موادمخدر جان خود را از دست می‌دهند یعنی حدود ۱۲ تا ۱۳ نفر در هر شبانه‌روز.

■ مخاطرات پیش‌روی ۳ تا ۷ میلیون کودک کار

افزایش یافتن تعداد کودکان کار طی سال‌های اخیر، خیلی هم نیاز به تحلیل ندارد؛ چرا که عموم مردم شاهد و ناظر بیشتر شدن محسوس تعداد آن‌ها در خیابان‌ها و سر چهارراه‌ها شده‌اند که طبیعتا کرونا و مشکلات اقتصادی یک عامل مهم آن بوده است. درباره تعداد کودکان کار، آمار و اعداد و ارقام قطعی و دقیقی وجود ندارد اما برخی کارشناسان تعداد آن‌ها را بین ۳ تا ۷ میلیون برآورد می‌کنند. البته نوع نگاه‌ها و تحلیل‌ها در این باره متفاوت است؛ برخی فقط کودکان شاغل در کارگاه‌ها را کودک کار می‌دانند و از نگاه آن‌ها باقی شاغلان این سن، کودکان خیابانی‌اند؛ اما از نگاه برخی دیگر، همه این‌ها کودک کار هستند. این مهم را هم فراموش نکنیم که بسیاری از این کودکان کار، جزو مهاجران هستند و به دلیل نداشتن اسناد هویتی، از چشم آمار دور می‌مانند. هرچند طی سال‌های اخیر سازمان بهزیستی تلاش کرده است با مهارت‌آموزی به این کودکان در کارگاه‌های تحت‌نظارت، کمک حال این کودکان و خانواده‌هایشان باشد اما درآمد ناچیز این مهارت‌ها در مقابل درآمدی که سر چهارراه‌ها کسب می‌شود، این طرح‌ها را با شکست مواجه کرده‌است. آن چه واضح است این که، طی هشت سال گذشته نیز همانند سال‌های قبل، نه تنها اوضاع این کودکان به سامان نرسیده، بلکه تنش‌ها و درگیری‌ها میان آن‌ها و ماموران بهزیستی و شهرداری هم تبعاتی را به همراه داشته‌است.

مخاطراتی که کودکان کار با آن مواجه‌اند:

تصادف با خودروها، دستگیر شدن، آزار جنسی، دزدیده شدن، گم شدن، انتقال به مراکز اصلاح و تربیت، اهانت شنیدن و کتک خوردن، توقیف اجناس، بیماری، نداشتن جای خواب، مواجهه با خفت‌گیری.

■ رشد نگران کننده سرقت‌های خُرد

اگر در گذشته سرقت فقط مخصوص سارقان حرفه‌ای بود، اما طی سال‌های اخیر به دلیل مشکلات اقتصادی، تعداد کسانی که برای اولین بار به سرقت روی آورده‌اند هم بیشتر شده‌است. ضمن آن که تورم‌های افسارگسیخته نیز سبب شده است ارزش برخی لوازم شخصی همچون تلفن همراه و لوازم خودرو به میزان قابل توجهی افزایش یابد و ارزش دیده‌شدن داشته باشد!

هرچند که تلاش نیروی انتظامی برای افزایش کشف سرقت‌ها نیز مضاعف شده، اما افزایش آمار این سرقت‌ها حالا دیگر آن را به یک آسیب اجتماعی جدی برای کشور تبدیل کرده است و بخشی از مردم حین قدم زدن در خیابان یا پشت چراغ قرمز، نگران حمله سارقان هستند. به این چند خبر که احتمالا می‌تواند نمونه‌ای از یک کل باشد، توجه کنید:

* فرمانده انتظامی خراسان جنوبی: «از ابتدای امسال ۵۱ درصد سرقت‌های خرد افزایش داشته است».

* معاون اجتماعی فرمانده انتظامی استان کرمانشاه: سرقت‌های خرد شامل دزدی از تجهیزات شهری همچون کابل‌های برق، سیم‌های تلفن، آهن‌آلات استفاده‌شده در نیمکت‌ها و پل‌ها و... افزایش یافته‌است.

* سخنگوی ناجا در بهمن ۹۹: «سرقت به عنف، قاچاق محموله و سرقت مسلحانه در کشور کاهش یافته اما سرقت‌های «خرد» ۱۲ درصد افزایش داشت».

هرچند در قانون، مجازات‌های سختی برای سرقت پیش‌بینی شده‌است، اما به نظر می‌رسد هم اکنون راه حل مواجهه با این آسیب اجتماعی، برخورد قضایی و انتظامی نیست و لازم است دستگاه‌های اجرایی فکری برای رفع مشکلات اقتصادی و نرخ بیکاری کنند تا به تبع آن، آمار سرقت‌ها نیز کاهش یابد.

■ افزایش ۱۰۰ درصدی جمعیت حاشیه‌نشینان

طبق مطالعات انجام‌شده، تا قبل از سال ۹۰، در ۱۱۰۰ محله ۱۱۰ شهر کشور، حدود ۶ میلیون و ۷۰۰ هزار نفر ساکن سکونتگاه‌های غیررسمی بوده‌اند که این آمار در سرشماری سال ۱۳۹۵ به بیش از ۱۱ میلیون نفر رسیده است. اگرچه تلاش‌ها برای حمایت از اقشار آسیب‌پذیر ساکن این مناطق در برخی نقاط کشور به‌ویژه شهر مشهد، ثمرات بسیاری داشته و محرومیت این مناطق را کم کرده است، اما تبعات فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی حاشیه شهرها، همچنان نگران کننده است. دانشگاه آزاد اسلامی، در پژوهشی که نتایج آن سال گذشته منتشر شد، ۸ چالش عمده حاشیه‌نشینی را مشخص کرده‌است:

۱- آشفتگی و ناکارآمدی شهری در حوزه کالبدی و زیرساختی
۲- ضعف در بهداشت و سلامت
۳- نابه‌سامانی اجتماعی-فرهنگی
۴- ناکارآمدی مدیریتی و ضعف ساختاری
۵- توسعه نیافتگی و عدم پویایی
۶- خلأ و ناکارآمدی قوانین و مقررات
۷- تخریب و آلودگی‌های محیط زیست و تراکم بیش از حد ظرفیت اکولوژیکی
۸- ناپایداری سیاسی-امنیتی

علل کار کودکان در خیابان
(به استناد پژوهش «ارزیابی وضعیت کودکان خیابانی در شهر تهران، فصلنامه مطالعات و تحقیقات اجتماعی در ایران»)

علت کار خیابانی	فراوانی (درصد)
کمک به معیشت خانواده	۷۵/۳
تأمین مالی شخصی	۳۳/۳
منع قانونی تحصیل	۰/۳
تامین هزینه تحصیل	۸/۶
تمایل نداشتن به تحصیل	۴/۳
نداشتن هزینه تحصیل	۲/۹
ممانعت خانواده از تحصیل	۲/۱
شرایط نامطلوب محیط	۱۳/۲
بی‌سرپرستی	۸/۶
اجبار خانواده	۱۰/۳

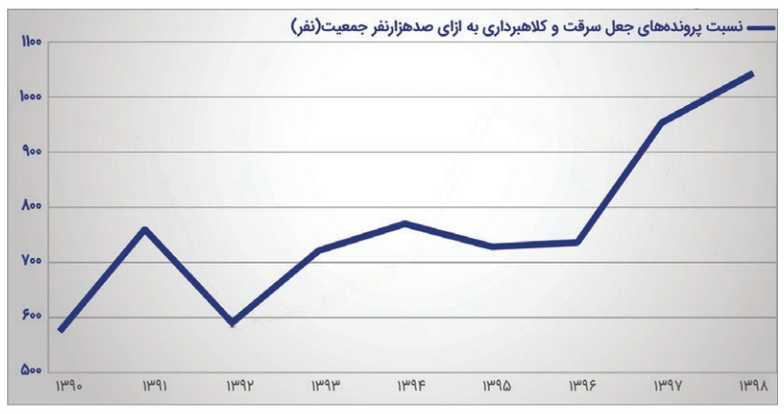

آگهی مناقصه عمومی دو مرحله ای (نوبت اول)
شرکت شیر پاستوریزه پگاه خراسان در نظر دارد تامین نیرو انجام امور خدماتی، تولیدی و فنی خود را از طریق برگزاری مناقصه عمومی دو مرحله ای به صورت کارمزد مدیریتی به پیمانکار واگذار نماید. لذا اشخاص حقیقی و حقوقی واجد شرایط می توانند جهت دریافت برگ شرایط مناقصه و ارسال آن حداکثر تا پایان وقت اداری روز دوشنبه ۱۴۰۰/۰۵/۰۴ به واحد امور قراردادهای شرکت واقع در کیلومتر ۱۳ جاده مشهد قوچان و یا به سایت اینترنتی شرکت به آدرس: www.khorasan.pegah.ir مراجعه نمایند.
تلفن تماس امور قراردادها: ۳۵۴۲۰۷۲۵-۰۵۱
امور اداری: ۳۵۴۲۱۰۲۵-۰۵۱
۱۴۰۰۲۳۲۵۴

اجرای اسکلت بتن
۰۹۱۵ ۵۲۲ ۹۹ ۸۴
۱۴۰۰۱۵۴۴/

واحد صفحه‌آرایی روزنامه خراسان سفارش می‌پذیرد
layout@khorasannews.com ۰۵۱۳۷۰۰۹۳۹۰

آگهی تجدید مناقصه عمومی شماره (۱۰۰۲۷)
موضوع: تجدید مناقصه اجرای تراش آسفالت جهت معابر سطح شهر
مبلغ برآورد اولیه: ۲۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
جهت شرکت در مناقصه و کسب اطلاعات بیشتر به سایت مناقصات شهرداری مشهد به آدرس http:\\ ets.mashhad.ir مراجعه نمائید و همچنین جهت اطلاع در روزنامه رسمی به آدرس www.rrk.ir درج می‌گردد.
امور قراردادهای سازمان عمران شهرداری مشهد
۱۴۰۰۲۳۲۷۰/

آگهی مناقصه عمومی شماره (۴۷۷)
موضوع: خرید بیسیم و تجهیزات رادیویی شامل (باتری و شارژر، بیسیم دستی و خودرویی و سایر تجهیزات مطابق مشخصات فنی اسناد).
مبلغ برآورد اولیه و تضمین به ترتیب:
مبلغ ۳۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال و رقم ۱,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال می‌باشد.
جهت شرکت در مناقصه و کسب اطلاعات بیشتر به سایت مناقصات شهرداری مشهد به آدرس http:\\ ets.mashhad.ir مراجعه نمائید.
سازمان اتوبوسرانی شهرداری مشهد
۱۴۰۰۲۳۲۷۸/

آگهی تجدید مناقصه عمومی فشرده یک مرحله‌ای با ارزیابی کیفی شماره‌های ۴۱۷-۴۱۶/۱۴۰۰
شرکت توزیع نیروی برق شهرستان مشهد
Mashhad Electric Energy Distribution Co.
شرکت توزیع نیروی برق شهرستان مشهد در نظر دارد نسبت به انتخاب پیمانکار واجد شرایط جهت:
۱- واگذاری فعالیت‌های حوزه خدمات مشترکین (آژانس خدمات مشترکین برق) ادارات برق ملک‌آباد و رضویه شرکت توزیع نیروی برق شهرستان مشهد (۱۴۰۰/۴۱۶)
۲- واگذاری فعالیت‌های حوزه خدمات مشترکین (آژانس خدمات مشترکین برق) ادارات برق توس و مهرگان شرکت توزیع نیروی برق شهرستان مشهد (۱۴۰۰/۴۱۷)
از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت به آدرس: www.setadiran.ir اقدام نماید.
تاریخ انتشار اسناد در سامانه:
چهارشنبه ۱۴۰۰/۰۴/۲۳ و سایر موارد به شرح مندرج در سامانه (اسناد) خواهد بود.
اطلاعات دستگاه مناقصه‌گزار: شرکت توزیع نیروی برق شهرستان مشهد- بلوار خیام- نبش خیام جنوبی ۳۱ شرکت توزیع نیروی برق شهرستان مشهد- امور تدارکات- اداره خرید خدمات- تلفاکس: ۳۷۶۶۲۸۲۹
روابط عمومی شرکت توزیع نیروی برق شهرستان مشهد
www.meedc.ir
۱۴۰۰۲۳۲۷۹/

آگهی مناقصه عمومی شماره (۱۰۶۹۴)
موضوع: اجرای عملیات تهیه، ساخت، نصب و رنگ آمیزی نرده های دیوار کانال اسماعیل آباد
مبلغ برآورد اولیه: ۸,۵۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
جهت شرکت در مناقصه و کسب اطلاعات بیشتر به سایت مناقصات شهرداری مشهد به آدرس http:\\ ets.mashhad.ir مراجعه نمائید و همچنین جهت اطلاع در روزنامه رسمی به آدرس www.rrk.ir درج می‌گردد.
امور قراردادهای سازمان عمران شهرداری مشهد
۱۴۰۰۲۳۲۷۱/

آگهی مناقصه عمومی شماره (۱۰۶۹۲)
موضوع: تامین راننده خودروهای استیجاری جهت پروژه‌های سازمان عمران
مبلغ برآورد اولیه: ۵۶,۴۸۰,۸۶۹,۲۵۵ ریال
جهت شرکت در مناقصه و کسب اطلاعات بیشتر به سایت مناقصات شهرداری مشهد به آدرس http:\\ ets.mashhad.ir مراجعه نمائید و همچنین جهت اطلاع در روزنامه رسمی به آدرس www.rrk.ir درج می‌گردد.
امور قراردادهای سازمان عمران شهرداری مشهد
۱۴۰۰۲۳۲۶۹/

آگهی مناقصه عمومی شماره (۱۰۸۶۹)
موضوع: اجرای عملیات خاکبرداری پروژه کانال اسماعیل آباد
مبلغ برآورد اولیه: ۸,۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
جهت شرکت در مناقصه و کسب اطلاعات بیشتر به سایت مناقصات شهرداری مشهد به آدرس http:\\ ets.mashhad.ir مراجعه نمائید و همچنین جهت اطلاع در روزنامه رسمی به آدرس www.rrk.ir درج می‌گردد.
امور قراردادهای سازمان عمران شهرداری مشهد
۱۴۰۰۲۳۲۷۷/